

Digi- ja innovatsiooni- pöörde roll strateegias „Eesti 2035“

IVO SUURSOO
rahvusvahelise tehnoloogia-
konsultatsiooniettevõtte
Columbus juht Balti regioonis

Visioon „Eesti 2035“ on hea stardikoht. Selleks, et 15 aasta pärast tunda saavutustest rõõmu, on vaja julgust teha valikuid ning need missiooni-põhiselt ellu viia.

„Eesti 2035“ (2020) on lugu meie väljakutsetest ja nende lahendusteedest. Väga mahuka kaasamisprotsessi läbinud dokumendil on arvestatavaid tugevusi, aga kindlasti ka mõned nõrkused. Avan seda visioonidokumenti neljast aspektist: strateegia elluviidavus, digipöörde roll, innovatsioonipöörde roll „Eesti 2035“ kontekstis ning kodaniku ootused Riigikogule.

KAS „EESTI 2035“ ON VISIOON VÕI STRATEEGIA?

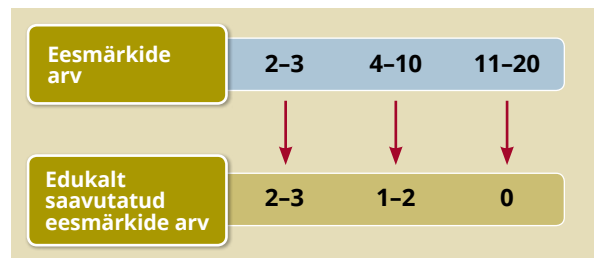
Üks hea visioon kirjeldab selgesõnaliselt unistuste sihtpunkti ja seda rolli „Eesti 2035“ suurepäraselt ka täidab. Võiks arvata, et strateegilised sihid on tasakaalus kogu Eesti ootustega inimese, ühiskonna, majanduse, elukeskkonna ja riigivalitsemise suhtes.

Mis aga teeb visioonist strateegia?

Selleks, et saada visioonist strateegia, tuleb teha valikuid. Franklin Covey (2012) on kirjeldanud oma uuringutele tuginedes, et mistahes grupi korral kuni kolme suure eesmärgi poole liikudes on väga tõenäoline saavutada 2–3 eesmärgi täitmine. Kui eesmärgi on seatud 4–10, siis suure tõenäosusega saavutatakse neist 1–2, samas üle 10 eesmärgi korral suure tõenäosusega ei saavutata mitte ühtegi seatud eesmärkidest. (Joonis 1)

15 aastat on riigile lühike aeg – selle aja jooksul ei saa kõike muuta, aga kõiges saab muutuda natuke paremaks, seejuures saavutamata üheski valdkonnas eesmärgi. Katse saavutada kõigis soovitud muutuse valdkondades hüppeline areng on määratud läbi kukkuma.

Kokkuvõtvalt võiks öelda, et „Eesti 2035“ on hea visioon, kuid selleks, et saada visioonist strateegia, tuleb teha järgnevaiks 15 aastaks valikuid.

JOONIS 1. Eesmärkide saavutatavus

Allikas: Covey 2012

VALIKUTE TEGEMISE EHK STRATEEGIA ELLUVIIMISE MUDEL

Valikute tegemiseks on head eeldused olemas. Arenguvajadused ei ole koonddokumendis selgelt kirjas, kui neid lugedes jääb mõnes osas kahtlusi, kui tekib küsimus, mis on kõige olulisem arenguvajadus. Strateegias on plokk „Vajalikud muutused“, mis on piisavalt hea alus strateegia elluviimiseks. Vajalikke muutusi on kirjeldatud viie teemagrupina: oskused ja tööturg; rahva kestlikkus, tervis ja sotsiaalkaitse; majandus ja kliima; ruum ja liikuvus; riigivalitsemine. Igaihes neist on 4–8 soovitud muutust, kokku 27 vajalikku muutust.

Nelja-aastased lubadused

Eesmärgistamise perioodi valides tuleks paratamatult lähtuda koalitsioonilepete või Riigikogu tsüklistest, sest kuigi võib unistada, et „Eesti 2035“ on poliitika-ülene rahva hääl, on reaalsus siiski see, et strateegia elluviimise tsükkel on nelja-aastane valimistsükkel, mille jooksul täidetakse elluviimise plaani ehk koalitsioonilepingut.

27 muna-või-kana-otsust

Eelkirjeldatud nelja-aastaseid tsükleid mahub aastani 2035 kolm. Seega lihtsustatult tuleks igas järgnevas Riigikogu valimistsüklis käivitada üheksa eesmärgi poole liikumine, et käivitada kõik 27 muutust. Kuigi üheksa suurt eesmärki ei ole juhtimise parim tava, ideaal oleks kolm, siis on raske uskuda, et alla üheksa eesmärgi suudaksimegi välja valida, sest huvigruppide surve on igal hetkel valida kõik 27.

Loomulikult võib väita, et ellu ei pea viima kogu muutust, vaid konkreetseid samme eesmärgi suunas. Järgmises artikli osas „missioonid“, selgitan, miks on tark vaadata soovitud muutust tervikuna.

Aga kuidas teha valik 27 vajaliku muutuse hulgast? Tegu on raskete otsustega ja sageli n-ö muna-või-kana-tüüpi valikutega. Kuid ettevõtjana tundub mulle, et kõik need 27 valikut vajavad muutuste käivitamiseks raha. Raha tuleb Eesti majanduse edukusest.

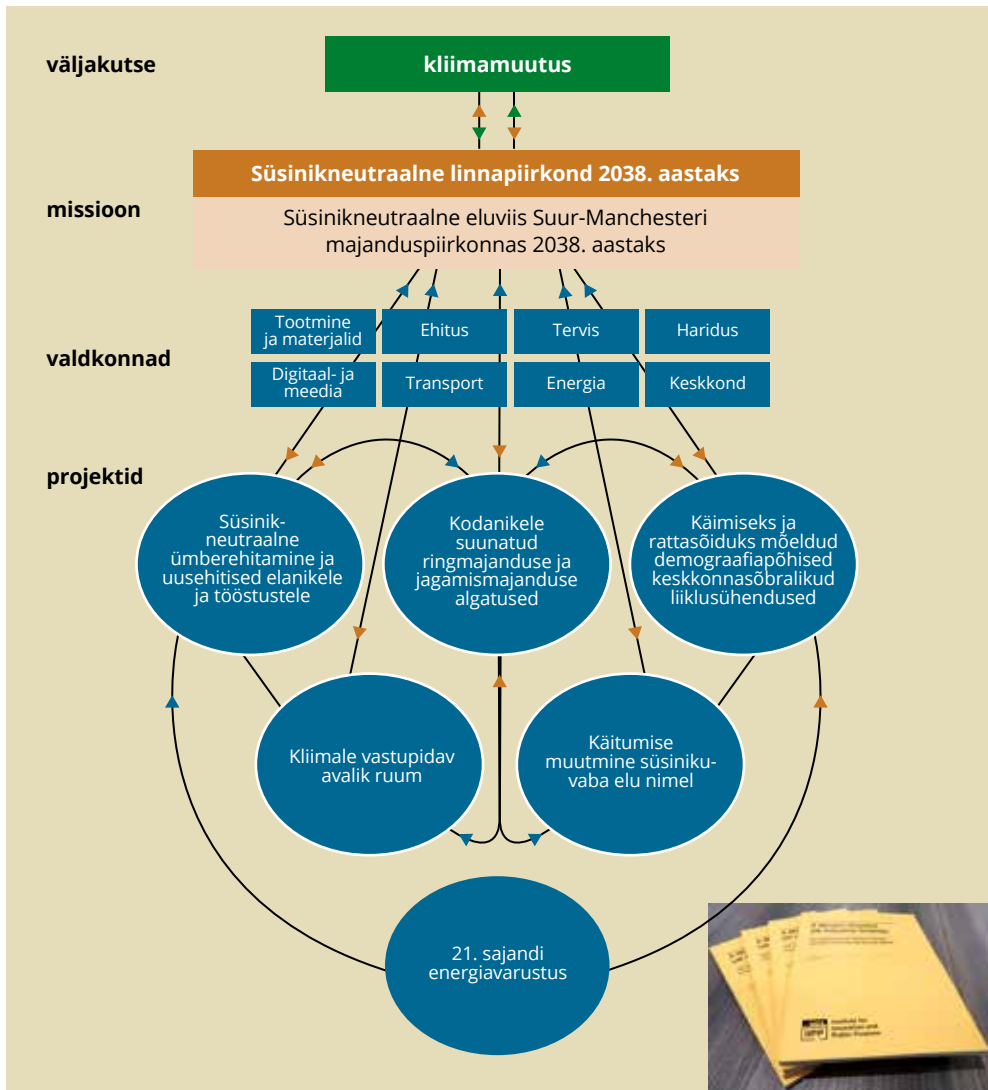
Seega loogiline tundub alustada valikutest, mis käivitavad majanduse lisandväärtuse ja konkurentsivõime kasvu ja seeläbi aitavad toota vahendeid käivitamiseks muid, sotsiaalsemaid valdkondi. Oluline on rõhutada, et eelisjärjekorras tehtavate muutuste valimine ei tähenda, et me tavapärasest arengut mujal peatame. Kindlasti mitte. Eelisarendamine tähendab, et suuname oma piiratud riigieelarvest arendustegevuseks mingi osa eelisarendatavatesse valdkondadesse.

Missioonid kui elluviimise praktika

Missioonidena käsitleme siin julgeid, inspireerivaid ja laia ühiskondliku mõjuga eesmärke, mis seavad selge suuna. Nende mõju on sihitud ja mõõdetav ning nende täitmine eeldab kõrget innovaatilisust.

Olles „Eesti 2035“ raames valinud välja soovitud muutused, on õige aeg pöörduda tagasi huvigruppide poole ning soovitud muutuste põhjal sõnastada laiapõhjalise diskussiooni tulemusena missioonid täpsemalt. Missioonipõhine uuenduste juhtimine on parim viis püstitada ja täita valdkondadeüleseid eesmärke. Klassikaline näide: projekti „Apollo“ missioon oli inimese viimine kuule ning selle täitmiseks kaasati tehnoloogia, meditsiin, materjalitööstus jt valdkonnad.

Võtame näiteks „Eesti 2035“ soovitud muutuse „Lõimime personaalmeditsiini lahendused tervishoiusüsteemi igapäevategevustesse“. See sisu kirjelduses üsna hästi defineeritud ülesanne sobiks otse missiooniks. Selle missiooni täitmise saaks konsortsiumina kaasata mitmesugused tervishoiuvaldkonna huvigrupid, sh teadlased ning teised tervisetehnoloogiaga tegelejad. Konsortsium koostaks missioonile tegevusplaani ning asuks tööle. Just terviklik missioonipõhine lähenemine loob eeldused, et jõutakse ihaldatud tulemuseni soovitud aja ja eelarvega. Katsed kompleksset probleemi lahendada samm-sammuliste projektidena, ilma tervikut vaatamata, võivad viia soovitud suure muutuseni vaid parimal juhul ja väga pika

JOONIS 2. NÄIDE. Missioonipõhine mõtteviis Ühendkuningriigi Manchesteri regiooni süsinikneutraalsuse eesmärgi täitmiseks aastaks 2038

Allikas: McPh 2019

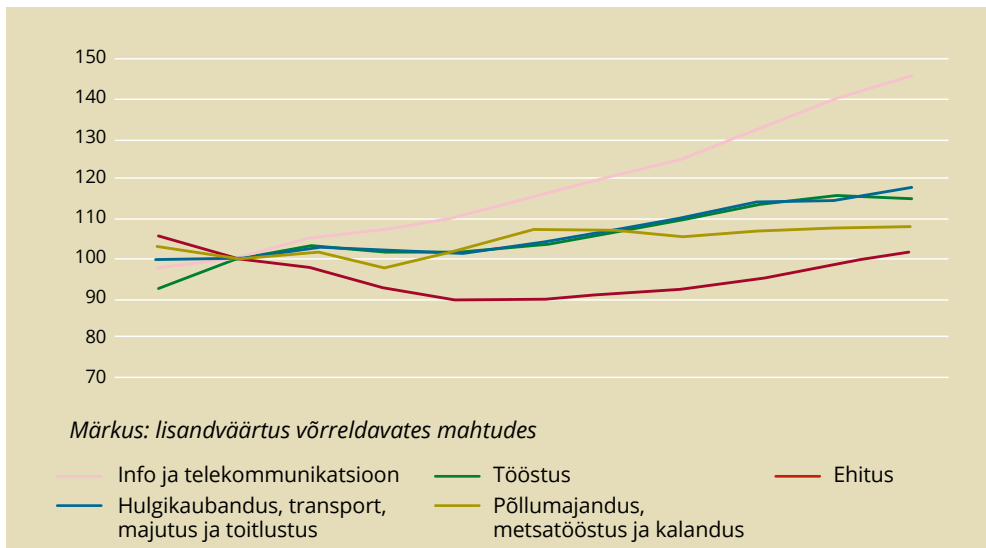
NÄIDE. Ühendkuningriigi missioonipõhise tööstusstrateegia aruanne

Foto: Medium

aja jooksul. Missioon on raamistik fookuse hoidmiseks, terviku juhtimiseks ja rahastamise otsustamisel.

Missioonipõhine innovatsiooni-juhtimine on mudel, mille laiemat rakendamist soovitas Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kokku

kutsutud Eesti teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse arengukava 2021–2035 (TAIE arengukava 2020) fookusvaldkondade ekspertkogu septembris 2020. Ühendkuningriigi Manchesteri regiooni süsinikneutraalsuse eesmärgi täitmiseks aastaks 2038 on koostatud missioonipõhise mõtteviisi skeem (joonis 2).

JOONIS 3. Euroopa Liidu 27 riigi kogulisandväärtuse muutus, 2009–2019

Allikas: Eurostat Statistics Explained

Fotol on Ühendkuningriigi missiooni-põhise tööstusstrateegia väljaanne, mis on kättesaadav ka trükisena (Medium 2019).

DIGIPÖÖRDE ROLL „EESTI 2035“ ELLUVIIHIMISEL

Digipööre on info- ja telekommunikatsioonitehnoloogiate (IKT) rakendamine ühiskonnas, mille abil muutub väärtuse loomine kättesaadavamaks, kiiremaks ja lihtsamaks.

IKT mõju väärtuse kasvule iseloomustab kõige paremini Eurostati sektorite lisandväärtuse kasv 2010–2019, kus on näha, et IKT lisandväärtuse kasv teiste sektoritega võrreldes on 1,5 korda kiirem. Aga IKT sektor on vaid väike osa digipööre tegelikust mõjust, tegelik mõju on IKT abil teiste sektorite lisandväärtuse kasvatamine, sest digitehnoloogiad on siiski eelkõige töövahendid. (Joonis 3).

Kõige lihtsam on digipööre erinevaid komponente tajuda Euroopa Liidu digimajanduse ja -ühiskonna indeksi (DESI) komponentide kaudu. DESI (*Digital Economy and Society Index*) 2020 tabelis on Eesti kohal nr 7, mis on soliidne tulemus 28 riigi hulgas.

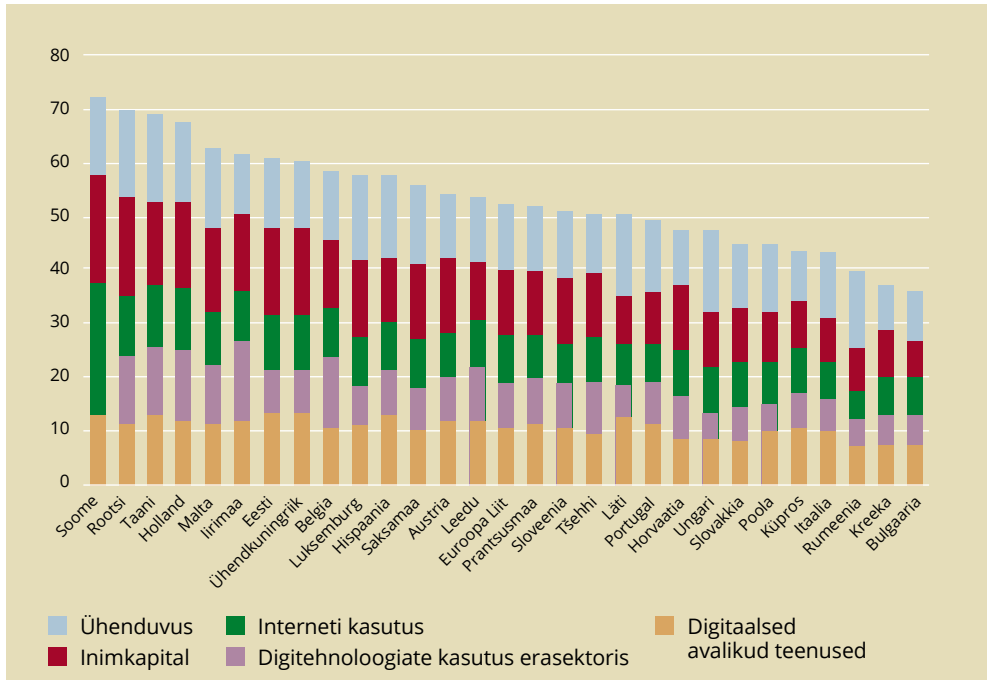
	DESI komponendid	Eesti positsioon 28 ELi riigi hulgas
1.	Ühenduvus e kiire internetiühenduste areng	14.
2.	Inimkapital e digioskused	3.
3.	Interneti teenuste kasutatavus kodanike hulgas	7.
4.	Digitehnoloogiate kasutuselevõtt erasektoris	14.
5.	Avalikud digiteenused e digiriik	1.

TABEL 1. Eesti positsioon DESI riikide edukuse viie komponendi põhjal

Allikas: European Commission [2020]

Indeks defineerib riikide edukust viie komponendi kaudu (tabel 1).

DESI terviku jaotus ELi riikide kaupa on esitatud joonisel 4. DESI üldindeks, arvutatud kaalutud keskmisena põhidimensioonide kaupa on järgmine: ühenduvus – 25 protsenti, inimkapital – 25 protsenti, interneti kasutatavus – 15 protsenti, digitehnoloogiate kasutus erasektoris – 20 protsenti ja avalikud digiteenused – 15 protsenti.

JOONIS 4. Digitaalse majanduse ja infoühiskonna indeks DESI põhidimensioonide kaupa

Allikas: European Commission, Digital Scoreboard

DIGIPÖÖRDE SAAVUTUSED

Tabel 1 põhjal on Eesti tugevused endiselt seotud meie avaliku sektori teenuste ja digioskustega ning digivõimekate kodanike internetiteenuste kasutusega. Just avaliku sektori eduka digiriigi kuvandi tõttu on Eesti aastaid rahvusvahelist tähelepanu nautinud.

EESTI DIGIPÖÖRDE KAKS PUUDUJÄÄKI JA TIKSUV DIGIPOMM

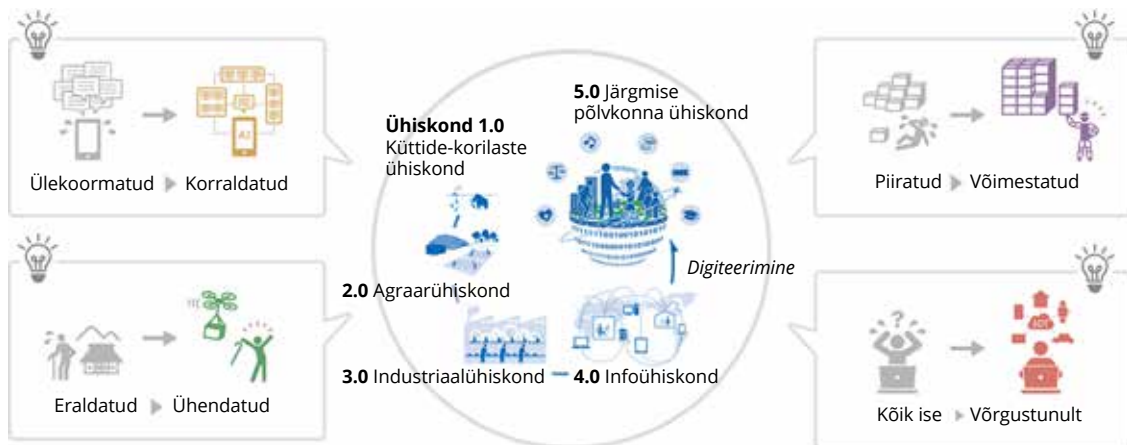
Meie digivõlg on aastaid olnud erasektori madalas digiteerituses, kus meie positsioon on kaks kohta alla Euroopa keskmise ning aastast aastasse halveneb meie positsioon kiire internetiühenduse kategoorias. Ja mis kõige hullem, mõlemas kategoorias puudub Eestil veenev plaan. Me ei tegutse teadlikult erasektori digiteerimise suunas ning oleme sabassõrkijad lairibaiühenduste investeringutes ning ka uue 5G-tehnoloogia kasutuselevõtus. Eesti erasektori ja kiirete ühenduste digivõlg maksavad meile kätte

järgneva 5–10 aasta jooksul – need saavad olema üheks Eesti majanduse ja regionaalse arengu Achilleuse kannaks.

Lisaks kahele digivõlale on mitmed **Eesti digiriigi suured lahendused jõudnud või jõudmas moraalise vananemise lävele** ning seeläbi tiksud meie uhke e-riigi keldrites kriitilises seisus digipomm. Kuna enamik lahendusi on arendatud Euroopa rahadega, siis puudub meil eelarves harjumus neid valdkondi finantseerida.

RIIGI ROLL JA RAHAKOTT DIGIPOSITSIOONI PARANDAMISEL, LÄHTUDES PRIORITEETIDEST

Riigi esmane roll on korraldada, et infrastruktuuri investeringuid oleks võimalik teha. Halb näide on sügisest 2020, kus Eesti riik on kujunenud 5G-tehnoloogia rakendamisele käsipiduriks. Teine roll on tagada kiirete ühenduste regionaalne teke kohtades, kus turg seda ise ei teeks – juba räägitud mure DESI juures. Kolmas

JONIS 5. NÄIDE. Jaapani ühiskond 5.0 mudel

Allikas: The Government of Japan 2020

roll on stimuleerida kiiremat arengut. Majanduslikust loogikast lähtuvalt on erasektori digiteerimine erasektori asi, kus riik peaks sekkuma vaid turutõrke korral – edukates digiriikides on riik mänginud stimuleerija rolli. Näiteks Leedu, positsioneerudes erasektori digiteerimisel Eestist neli kohta ees, investeeris tööstuse digiteerimisse aastal 2019 ligi 40 miljonit, kui Eesti riigipoolne panus oli vaid 2 miljonit. Seega **riigi roll on olla stimuleerija**, tömmata kaasa erasektor ja käivitada efektiivne digipööre. Võib kõhklusteta öelda, et „Eesti 2035“ kõigi 27 vajaliku muutuse juures mängib digipööre olulist rolli.

Üks enim räägitud valdkondi „Eesti 2035“ kontekstis on kategooriasse „tark ja vastutustundlik ettevõtlus“ jääv tööstuse digiteerimise hoogustamine. Ekspertide hinnangul tasub iga tööstuse digiteerimisse pandud euro end riigile ära ekspordida ja tootlikkuse kasvu kaudu maksimaalselt 12 kuuga. Aga miks siis ikkagi erasektor ise ei investeeeri? Vähene julgus ja teadmiste puudus ning vahendite nappus on võtmeküsimused ja siin saab riik olla edukas stimuleerija. Selle testimiseks on tehtud ka Eestis edukad

katseprojektid 2019. aastal, kuid kriis on valitsus kahjuks käed rüppe lasknud.

Veel üheks näiteks on rahva tervise ja sotsiaalkaitse muutuste juures tervisetehnoloogiate kriitiline roll. Hea eeskujuna on siinkohal Jaapan, kes on oma riikliku arengustrateegia peaesmärgiks seadnud inimesekeskse tehnoloogia rakendamise programmi „Jaapani ühiskond 5.0“ („Japan Society 5.0“) elluviimise. „Jaapani ühiskond 5.0“ on üles ehitatud vananeva ühiskonna paremaks teenindamiseks rakendatava tehnoloogia arenduse toetamisele (joonis 5).

INNOVATSIOONIPÖÖRDE OLEMUS JA ROLL

Innovatsioonipöördeni jõudmiseks tuleb alustada Eesti tööjõu tootlikkusest. Eurostati andmetel oleme suutnud tõusta tasemele 78,7 protsenti ELi keskmisest, parandades positsiooni 1–2 protsendipunkti aastas.

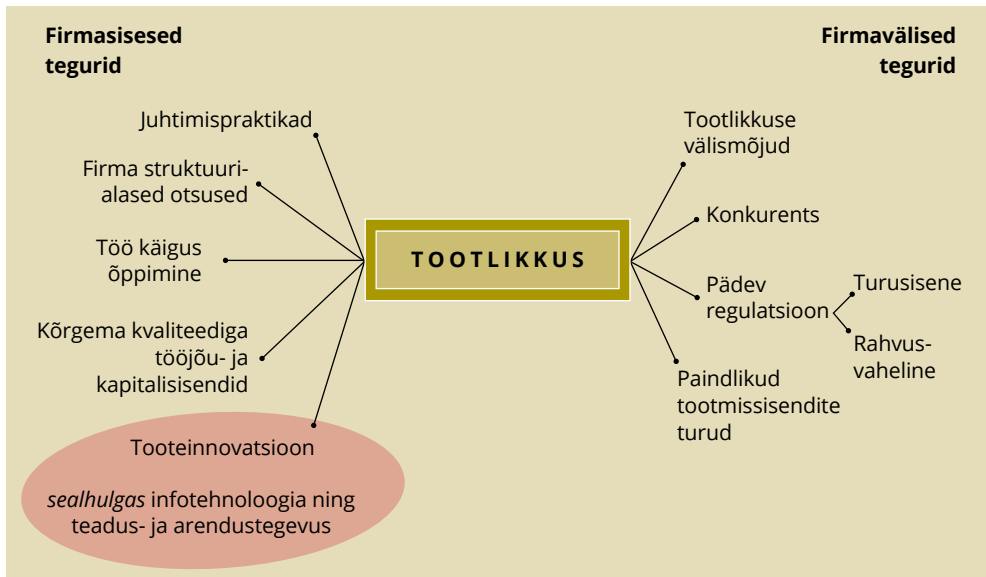
Tööjõu tootlikkuse arengut kajastab tabel 2.

Samas tempos jätkates suudame „Eesti 2035-s“ käsitletud 15 aastaga jõuda parimal juhul Euroopa keskmikuks.

	2015	2016	2017	2018	2019
Eesti tase EL keskmisest, %	72,4	73,8	74,4	76,8	78,7

TABEL 2. Tööjõu tootlikkuse areng, % ELi keskmisest

Allikas: Eurostat, Table: Nominal labour productivity per person employed

JOONIS 6. Tootlikkuse kasvutegurid.

Allikas: Männasoo et al. 2018, Syversoni (2011) põhjal

Kus on siis väljapääs? Riigikogu Arenguseire Keskus avaldas 2018 uuringu „Kas ettevõtete investeeringud jõuavad tootlikkuseni“. Tööst võib järeltada, et firmasisestest teguritest on suurima potentsiaaliga allikad tootlikkuse kasvata- miseks tooteinnovatsioon ning teadus- ja arendustegevus koos IKTga.

Riigikogu Arenguseire Keskuse tellitud uuringu tulemustest annab pildi joonis 6.

Tooteinnovatsiooni potentsiaali ärakasuta- mist tootlikkuse kasvatamiseks nimetamegi innovatsioonipöördeks. Innovatsioonipöörde eesmärk on, et kõik ettevõtted tegeleksid teadus- ja arendustegevusega oma toodete ja teenuste innovatsiooniks. „Eesti 2035“ räägibki sama lugu: tark majandus eeldab teadusmahuka, kõrge innovaatilisuse tasemega toodete ja teenuste osakaalu kasvu.

KUI KAUGEL ME OLEME INNO- VATSIOONIPÕHISEST MAJANDUSEST?

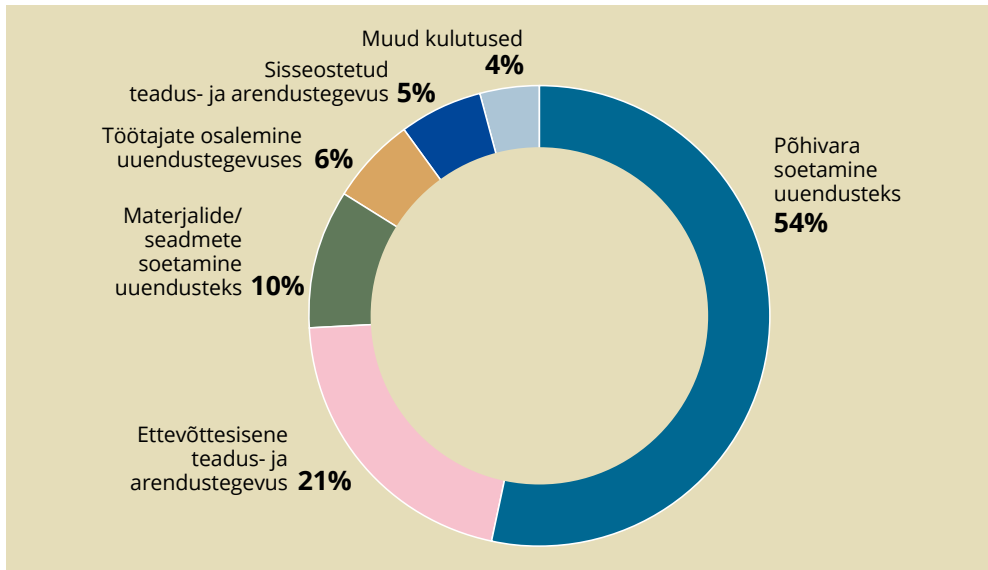
Võtame appi Statistikaameti mais 2020 avaldatud uuringu tulemused, mis suures pildis ütlevad, et 73 protsenti ettevõtetest on innovaatilised. Kõlab uhkelt, aga vaatame lähemalt. Esmalt – uuring katab vaid ettevõtteid, kus on rohkem

kui kümme töötajat, seega suurem osa Eestis registreeritud ettevõtetest (mikroettevõtted) ei kuulunud valimisse. Vaid pooled (49,4%) ettevõtetest on uuendanud toodet, ülejäänud on uuendanud protsesse. Ka protsessiuuendused on vajalikud, kuid kõrgema lisandväärtusega majanduseks jõuame eelkõige innovaatiliste toodetega. Täpsemalt vaadates näeme, et täieliku tooteuundusega on tegelenud vaid 15 protsenti ja pidevalt tegeleb teadus- ja arendustööga vaid 8 protsenti ettevõtetest. Innovatsiooni kuludest moodustavad sisseostetud teadus- ja arendustegevuse kulud vaid 5 protsenti kulude baasist.

Eelnev näitab, et ettevõtted tegelevad innovatsiooniga ise, ei kasuta teadlasi ja tegutsevad pigem lihtsama protsessiinnovatsiooniga.

Eesti ettevõtete uuenduskulutuste jaotus 2018. aastal on toodud joonisel 7.

Eelneva põhjal saab järeltada, et 2018. aastal raporteerid teadus- ja arendustegevusi vaid ligikaudu 240 ettevõtet ja eeldatav erasektori panus teadus- ja arendustegevusse on 0,6–0,7 protsenti SKPst. Edukatel riikidel on teadus- ja

JOONIS 7. Ettevõtete uuenduskulutuste jaotus, 2018

Allikas: Eesti Statistika 2020

arendustegevuse investeeringud erasektoris vähemalt 2 protsenti SKPst ning avaliku ja erasektori koondnumber on kokku suurem kui 2,5 protsenti.

OECD andmed siseriikliku era- ja avaliku sektori teadus- ja arendustegevuse investeeringute kohta on kujutatud joonisel 8.

Selleks, et Eestis hakkaks kasvama tööjõutootlikkus, peab erasektor aastaid panustama teadus- ja arendustegevusse. Kahe- kuni kolmekordses mahus kasv erasektoris (0,7%-lt 2%-le SKPst) ei toimu iseenesest, „Eesti 2035“ programmidel on siin määrav mõju. Selline muudatus eeldab, et innovatsiooni lisandub 250–300 miljonit eurot lisaks praegusele 150 miljonile. Sellises mahus erasektori innovatsioonipöördeks on vaja mitmekülgset riigi ja teadusasutuste ühistööd ja tuge. Erasektori ootused riigile on koondanud Tööandjate Keskliidu Innovatsiooni Käivituskoda (TIKK) järgmiselt (Aron 2020).

- ▶ Tuleb kasvatada teadus- ja arendustegevuse ja innovatsiooni (TAI) inimressurssi, et oleks inimesi, kes erasektoris teadmismahukat innovatsiooni teeksid.
- ▶ Riigi investeeringute plaanides

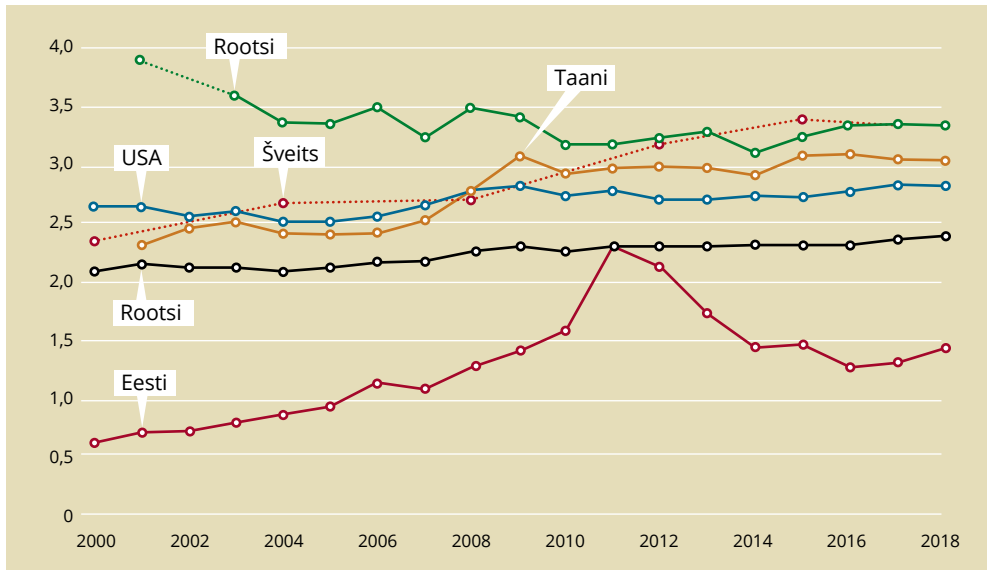
ja otsustes on tõsta TAI tähtsust, selleks tagada selge arusaam ja sammud majanduse digi-, rohe- ja innovatsioonipöörde elluviimiseks.

- ▶ Luua keskne innovatsiooni teenuskeskus (Innovatsiooniagentuur), mis lihtsustab nii innovatsiooniga alustamist kui ka Euroopa fondidest innovatsioonitoetuste kättesaamist.
- ▶ Korrastada TAI mõõtmine nii erasektori statistika lihtsustamise suunas kui ka võimalusel luua metoodika, mis kirjeldaks avaliku sektori TAI investeeringute mõju reaalmajandusele.
- ▶ Mõelda läbi rakendusuringute töökorraldus, luua juurde toetusmeetmed ja leppida kokku fookusvaldkonnad.

Sellest, kuidas suudame innovatsiooni käivitada, oleneb, kas meie majandus jääb madala tootlikkusega majanduseks või tõuseme kõrge innovaatilisuse tasemega riikide hulka.

MIDA SAAB TEHA RIIGIKOGU

Riigikogul on oluline roll täidesaatva võimu kontrollil ja suunamisel. Järgnevad soovitusel Riigikogule.

JOONIS 8. OECD andmed siseriikliku era- ja avaliku sektori teadus- ja arendustegevuse investeeringute kohta

Allikas: OECD 2020

Seada Eesti strateegilise juhtimise mudelile kõrgemad ootused

► Meie riigi edu ei sõltu strateegiatest, vaid nende elluviimise mudelist, visioon „Eesti 2035“ on hea proovikivi. Esimene ohumärk on, et teadaolev kokkulepitud strateegilise juhtimise mudel näeb ette teha Eesti strateegia juurde valdkondlikud arengukavad. Strateegiadokumendi „Eesti 2035“ Lisa 1 kirjeldab rea tegevusi, kuid seost valdkondlike arengukavadega ei ole näha. Ei saa ka väita, kas need seosed eksisteerivad või mitte, sest neid ei ole välja toodud. See näitab, et strateegilise juhtimise mudel üheselt mõistetavalt ei toimi.

„Eesti 2035“ seire

► „Eesti 2035“ loob tugeva eelduse, mille abil Riigikogu saab tulla rahvale lähemale, täites strateegia elluviimisel seire- ja kontrollifunktsiooni täitevvõimu tegevuse üle. Laiapõhjalisele kaasamisele tuginedes võib väita, et „Eesti 2035“ on rahva tahe, mida võim peab ellu viima. Riigikogu aktiivne roll elluviimise seires näitab rahva tahte täitmist.

Väärtustada digipööret ühiskondliku heaolu kasvatamiseks

Nagu ülal kirjeldatud, loob horisontaalselt ühiskonda läbiv digipööre lisaväärtust haridusest terviseni ning majandusest sotsiaaltootekandeni. Selle töövahendi väärtust mõistes ja seda väärtustades loome soodad tingimused elukvaliteedi kasvule.

Prioriseerida innovatsioonipöörde lõplik vajadus

► Eesti majanduse lisandväärtuse otsustavat kasvu ilma innovatsioonipöördeta ei ole võimalik saavutada. Innovatsioonipöore toimub siis, kui kõik ettevõtted tegelevad koos teadusmaailmaga järjepidevalt toote- ja teenuseinnovatsiooniga. Loomulikult on see visioon, aga aitab mõista ulatuslikku mõttemaailma muutmise vajadust.

Mõista ja levitada arusaama missioonipõhisest innovatsioonist

► Meie ühiskonna ees seisvate suurte muutuste elluviimine üksikute killustatud sammudena ei ole piisavalt tõhus, seda on näidanud maailmapraktika ja selle kinnituseks on Euroopa

Liidu majanduse missioonipõhine edendamine juba aastast 2013–2014.

- ▶ Missioonipõhine vaatenurk, kus suure väljakutse lahendamiseks kaastakse kõik seotud osalised ja tehakse fokuseeritud tööd suure väljakutse ehk missiooni elluviimiseks, on viinud inimese Kuule ja saab viia ka Eesti arenguvajaduste lahendamiseni.

Viia teaduse ja innovatsiooni temaatika kultuurikomisjoni majanduskomisjoni

- ▶ Teadus on pikka aega olnud Riigikogu kultuurikomisjoni teema, samal ajal on täidesaatval tasemel ja ettevõtlusmaastikul toimumas hulga initsiatiive, mille eesmärk on tuua Eesti teadus ja ettevõtlus üksteisele lähemale ning üheskoos käivitada innovatsioonipööre. Avaliku sektori näitena võiks nimetada MKMi ja HTMi koostatud Eesti teadus- ja arendustegevuse ja innovatsiooni

ning ettevõtluse ühist arengukava (TAIE 2020). Erasektori hea näide on Tööandjate Keskliidu Innovatsiooni Käivituskoda (TIKK) asutamine eesmärgiga hoogustada erasektori panust innovatsioonis. Eesti teadus on maailmatasemel, kuid suurim väljakutse on selle sidumine ettevõtlusega ja seeläbi veelgi suurema kasu toomine Eesti majandusele. Oleks loogiline, et teaduse, innovatsiooni ja ettevõtluse teema oleks majanduskomisjoni üks kõrgemaid prioriteete.

LÕPETUSEKS

Visioon „Eesti 2035“ on hea stardikoht. Selleks, et 15 aasta pärast tunda saavutustest rõõmu, on vaja julgust teha valikuid ning need missioonipõhiselt ellu viia. Missiooni elluviimine loob Eesti teadusele ja ettevõtlusele võimalusi innovaatilisteks rakendusteks ja nende turustamiseks maailmas.

KASUTATUD ALLIKAD:

- ARON, R. (2020). Innovatsiooni käivituskoda. – Tööandjad. – <https://www.employers.ee/meie-tegevused/innovatsioon/>
- COVEY, F. (2012). The 4 Disciplines of Execution. – <https://www.franklincovey.com/the-4-disciplines.html>
- EESTI 2035. (2020). Riigi pikaajaline arengustrateegia „Eesti 2035“. Eelnõu. – <https://www.riigikantslei.ee/et/valitsuse-toetamine/strateegia-eesti-2035/materjalid>
- EESTI STATISTIKA 2020. – <https://www.stat.ee/et/uudised/2020/05/25/eesti-ettevotetest-ligi-kolmveerand-on-innovaatilised>
- EUROSTAT (2020). Table: Nominal Labour Productivity per Person Employed. – <https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&plugin=1&language=en&pcode=tec00116>
- EUROSTAT STATISTICS EXPLAINED. (2020). – Developments for real gross value added. Online data code: nama_10_a10. – [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Developments_for_real_gross_value_added,_EU-27,_2009-2019_\(2010_%3D_100\).png](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Developments_for_real_gross_value_added,_EU-27,_2009-2019_(2010_%3D_100).png)
- EUROPEAN COMMISSION. [2020]. Digital Economy and Society Index. – Digital Scoreboard. – <https://digital-agenda-data.eu/datasets/desi>
- MCPH, M. (2019). Mission-Oriented Approaches in Practice: Greater Manchester's 2038 Carbon Neutral Challenge. Medium. UCL Institute for Innovation and Public Purpose. – <https://medium.com/iipp-blog/mission-oriented-approaches-in-practice-greater-manchesters-2038-carbon-neutral-challenge-a28e3d00cbc>
- MEDIUM. (2019). A Mission-Oriented UK Industrial Strategy. – <https://medium.com/iipp-blog/what-next-for-the-governments-industrial-strategy-7e306f8090c5>
- MÄNNASOO, K., RUNGI, M., HEIN, H., HAZAK, A., TASANE, H. (2018). Kas ettevõtete investeringud jõuavad tootlikkuseni. Tallinna Tehnikaülikool. Tallinn: Riigikogu Arenguseire Keskus, 8. – https://www.riigikogu.ee/wp-content/uploads/2017/09/Uuringuaruanne_Tootlikkus_ja_investeeringud_30052018.pdf
- OECD (2020). Gross Domestic Spending on R&D (indicator). DOI: 10.1787/d8b068b4-en. – <https://data.oecd.org/rd/gross-domestic-spending-on-r-d.htm>
- SYVERSON, C. (2011). What Determines Productivity? Journal of Economic Literature, 49(2), 326–365.
- TAIE. (2020). Eesti teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse arengukava 2021–2035. Eelnõu. – <http://eelnoud.valitsus.ee/main#KwaGs5vC>
- THE GOVERNMENT OF JAPAN. (2020). Abenomics. – <https://www.japan.go.jp/abenomics/>